

ventes, at Prisopgaver i nordisk Filologi mere end i de fleste andre Fag vilde kalde adskillige uden for de akademiske Borgeres Kreds til at tage Del i Prisæskningen, efter at Adgangen hertil ved kgl. Resol. 23. Juni 1868 var blevet aabnet for enhver, der ikke havde opnaaet fast kgl. Ansættelse paa den Tid, da Opgavernes Besvarelse fandt Sted.

Det filosofiske Fakultet anbefalede (22. Marts) dette Forslag. Det fandt imidlertid, at der var Grund til at udvide Omfanget af de aarlig fremsatte Prisspørgsmaal saaledes, at disse ogsaa kom til at omfatte de andre under Fakultetet henhørende filologiske Discipliner, i hvilke der før Tiden var normerede Docentpladser. Fakultetet var overbevist om, at der baade paa den romanske, tyske og engelske Filologis Omraade for Tiden fandt et saa stærkt videnskabeligt Liv Sted, at man ikke burde udelukke dem, der dyrkede disse Fag, fra den Opmuntring og Tilskyndelse, der laa i Udsættelse af Prisspørgsmaal. Men idet Fakultetet tilligemente, at der paa Grund af dette Hensyn ikke var Anledning til hvert Aar at fremsætte et Prisspørgsmaal i hvert af disse Fag, lige saa lidt som dette er Tilfældet ved den indiske og semitiske Filologi, stillede det følgende Forslag:

»Der skal aarlig udsættes et Prisspørgsmaal, enten i romansk, engelsk eller i tysk Filologi, saaledes at Valget af de Fag, hvoraf Spørgsmaalene i det enkelte Aar tages, afgjøres ved Overenskomst mellem vedkommende Docenter«. Begge Forslag, der af Konsistorium anbefaledes i Skrivelse af 8. Apr. bifaldtes, efter Ministeriets Forestilling, ved kgl. Resol. 22. s. M.

IV. Akademiske Grader.

Ved kgl. Resol. af 16. Apr. og 18. Juni 1880 blev det tilladt cand. phil., Assistent ved Museet for de nordiske Oldsager Sophus Müller og cand. med. & chir. Victor Bremer at disputere henholdsvis for den filosofiske og den medicinske Doktorgrad, uagtet de til Embedsexamen kun havde opnaaet Karakteren Haud. ill. 1mi. gr. Saa vel Fakulteterne som Konsistorium havde anbefalet disse Andragender.

V. Videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Den botaniske Have.

Under 5. Maj 1879 androg Docent Warming om, at der maatte søges udvirket en Bevilling af 200 Kr. aarlig til Bestridelse af Udgifterne ved den plante-anatomiske Undervisning. Hidtil havde alle Udgifter hertil været afholdte af den midlertidige Bevilling litr. b. paa den botaniske Haves Budget (»Til Vedligeholdelse og Bearbejdelse af de almindelige Samlinger og Undervisningsapparater samt disses Transport til og fra Universitetet«); men selvfølgelig var der paa anden Maade Brug for denne Konto, saa at det Tilfælde vilde kunne indtræde, at den et Aar intet eller næsten intet vilde kunne afse til Undervisningen i Mikroskopi. Denne var imidlertid af for stor Betydning til, at den kunde taale nogen Afbrydelse eller væsentlig Indskrænkning, og det var af hele Udviklingsgangen og Nutidens Krav tydeligt, at der i en nær Fremtid vilde blive stillet endnu større Krav baade til Docentens Tid og til Lokalets Størrelse, Instrumenter osv. Det

var nemlig for en meget stor Del studerende, der havde praktiske Formaal for Øje, som benyttede Undervisningen, især Farmaceuter og Kemikere, og efter den Rolle, som Mikroskopet nu spillede og i endnu højere Grad vilde komme til at spille i det praktiske Liv, turde det anses for sikkert, at et større Antal af saadanne aarlig vilde benytte den nævnte Side af Undervisningen. Dernæst vare ogsaa de rent botaniske Interesser i stadig Fremgang, og Planteanatomi samt andre botaniske Studier, ved hvilke Mikroskopet spillede en Rolle, vare næsten de eneste, der bleve drevne af de yngre i de senere Aar. I en senere Skrivelse af 24. s. M. foreslog han denne Normalsums Størrelse sat til 300 Kr., fordi derved Anskaffelser af nye Instrumenter i Fremtiden kunde finde Sted i større Omfang.*) Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet anbefalede dette.

I Skrivelse af 7. Juli, hvormed Konsistorium indsendte Andragendet til Ministeriet, udtalte det, at det fandt dette vel begrundet og derfor varmt anbefalede det. Hvad Summens Størrelse angik, bemærkede det imidlertid, at det var af Vigtighed at gjøre en skarp Forskjel mellem saadanne regelmæssige, aarlig tilbage vendende Nyanskaffelser, som naturlig afholdtes af et Annuum, og mere extraordinære Anskaffelser, for hvilke der hver Gang burde søges særskilt Bevilling, saa meget mere som aarlig besparede Beløb af et Annuum ikke kunde opsamles til saadanne extraordinære, i Regelen kostbarere Anskaffelser. Konsistorium antog, at et Annuum af 200 Kr. vilde være tilstrækkeligt til Anskaffelser af den første Art, foruden til Undervisningens andre Udgifter.

Ved Finansloven for 1880—81 blev der til Udgifter i Anledning af den planteanatomiske Undervisning bevilget 300 Kr. (midlertidig Bevilling litr. d.). Det til Samlingerne i den botaniske Have hidtil bevilgede Beløb af 450 Kr. blev, efter at Havens Direktør derom havde gjort Indstilling til Ministeriet, ved samme Finanslov forhøjet med 350 Kr. til 800 Kr. Begge disse bevilgede Beløb bleve ved Ministeriets Skrivelse af 30. Apr. 1880 stillede til Raadighed henholdsvis for Docent Warming og Prof. bot. Didrichsen.

2. Det zoologiske Museum.

Efter at Ministeriet, som i Aarb. f. 1877—78 S. 355 omtalt, havde erklæret sig villigt til at optage Forslag om Forhøjelse af de Summer, der ere bevilgede til Samlingernes Vedligeholdelse og Forøgelse, indgav Museumsraadet under 24. Juli 1879 til Konsistorium de enkelte Afdelingsbestyreres Forslag i saa Henseende.

1. Afdeling. Bestyreren, Prof. Reinhardt, udtalte (8. Sept. 1878), at han ved forskjellige Lejligheder, f. Ex. i de befalede Aarsberetninger, havde tydet hen paa Afdelingens ikke heldige Stilling. Det til denne Afdeling svarende første Inspektorat i det forrige kgl. naturhistoriske Museum var der tillagt et aarlig Beløb af 700 Kr. til nye Anskaffelser og Vedligeholdelse (deri indbefattet Indkjøb af Opstillingsglas og Spiritus); men Inspektoratet omfattede den Gang kun de to første Hvirveldyrklasser, Pattedyr og Fugle. Tillige var den af Prof. Dr. P. W. Lund skjænkede palæontologiske Samling henlagt til den; men dels blev der først

*) Ved Finansloven for 1879—80 var der under Havens Konto 3 b bevilget extraordinært til Apparater ved de mikroskopiske Øvelser 700 Kr.

i 1859 tilvejebragt et Lokale, hvori den kunde opstilles, og det var følgelig først efter den Tid, at den kunde volde Udgifter, dels faldt disse ikke Afdelingens Annuum til Byrde, da det den Gang var Museets da værende Direktion muligt ved betydelige Tilskud aarlig at forøge Inspektoratets regulære Indtægt. Efter det kgl. naturhistoriske Museums Overgang til Universitetet ved L. 29. Decbr. 1862 og efter den siden Indflytningen i den nye Museumsbygning i 1871 fastsatte Ordning af Universitetets zoologiske Museum var det den første Afdeling tillagte aarlige Beløb nu 1100 Kr.; men samtidig var Afdelingens Omfang forøget med to Dyreklasser, Krybdyr og Padder, som foraarsagede betydelig Udgift alene til Spiritus og Opstillingsglas, og der var stillet vidt gaaende Fordringer til Udviklingen af dansk-favnistiske Samlinger. Fremdeles havde Afdelingen overtaget visse Udgifter, som den ikke tidligere maatte bære, nemlig Anskaffelsen af de til Gjenstandenes Præparation*) og Opstilling nødvendige Rekvisiter (Hør og Hamp, Jærn- og Messingtraad, Stativer, Værktøj o. a. d.)

Det vilde derfor vist ikke kunne siges, at den Forøgelse i Indtægt, som Afdelingen opnaaede 1871, svarede ret vel til dens meget udvidede Omfang og dens forøgede Byrder, eller at Afdelingens Annuum nu stod i et ganske passende Forhold til Pengenes forringede Værdi og til det stigende Krav, som Videnskaben og Studiet stiller. Men den omtalte Forøgelse vilde formentlig heller ikke kunne siges at staa i Forhold til den, som ved samme Lejlighed tilflød andre Afdelinger; eksempelvis kunde nævnes, at ved den nye Organisation udvidedes ogsaa tredje Afdelings Omraade (dog kun med Krebsdyrenes Klasse), men tillige forøgedes dens tidligere Annuum 400 Kr. til 760 Kr., og der tilstodes den en Sum af 1000 Kr. aarlig til Medhjælp af forskjellig Art, foruden at der ansattes en fast Konservator med 400 Kr. i Lønning.

De aarlige Indberetninger vidnede om, hvorledes første Afdeling benyttedes saa vel af de forskjelligste Slags studerende som af Publikum i Almindelighed. Det vilde formentlig let ses, at baade paa Grund heraf og paa Grund af den Udvidelse, som Afdelingens Samlinger havde modtaget, blev saa vel Tilsynet med den som Vedligeholdelsen af den under de i saa mange Henseender forandrede Forhold stedse kostbarere; Trangen til forøget Hjælp blev derfor stedse føleligere, og det blev stedse mindre, hvad der kunde anvendes til Samlingernes Forøgelse. Som Bevis paa, at Bestyreren selv havde følt den forøgede Byrde, anførte han, at han for halvandet Aar siden opgav sin Lærervirksomhed ved den polytekniske Lærestanstalt, fordi han følte, at hans Museumsgjerning ikke længer levnede ham Tid til at varetage den.

Han anbefalede sluttelig en Forøgelse af Afdelingens aarlige Indtægt med 1000 Kr., som det tillodes Bestyreren at raade over til forskjellige Ojemed efter bedste Skjøn. Selv ved en slig Forøgelse vilde Afdelingen, skjønt den i Følge

*) Med Hensyn hertil oplyste Bestyreren, at „Præparation“ var noget højest forskjelligt og krævede ganske forskjellig Tid og Udgift i et Museums forskjellige Afdelinger. Medens „Præparationen“ af 8—10,000 Insekter aarlig kunde have for 400 Kr. og kunde besørges af en Mand som en lille Bibeskæftigelse, idet han i øvrigt ernærede sig ved en ganske anden Virksomhed, vilde f. Ex. 100 Skeletter, om det kun var af middelstore Dyr, næppe kunde gjøres færdig aarlig af en enkelt Mand, selv om han kunde anvende hele Døgnets Arbejdstid udelukkende til denne Gjerning.

sin Natur maatte medføre sammenligningsvis større uundgaaelige Udgifter, dog kun foraarsage en aarlig Udgift af 2786 Kr. 66 Ø., beregnet paa den i Ministeriets Skrivelse af 5. Juli 1878 valgte Maade, medens der til Fordel for den entomologiske Afdeling, efter en lignende Beregning, anvendtes aarlig 2918 Kr. 67 Ø.; thi saaledes var det til denne Afdeling nu aarlig medgaaende Beløb, naar man medtog den faste Konservators Lønning, som for denne Afdelings Vedkommende ikke var omtalt i Ministeriets Skrivelse.

2den Afdeling. I sin Erklæring af 18. Jan. 1879 udtalte Bestyreren, Etatsr. Steenstrup, at Afdelingen savnede Penge til at kunne lade præparere Fiskeskeletter og til at lade udstoppe de Skind af Hajer, Rokker og andre (større) Fisk, som nu laa og ventede paa at komme til Anvendelse og Nytte (jfr. Afdelingens Aarsberetning for 1875 og 76).

At præparere gode Fiskeskeletter var ikke en aldeles let Sag, og det kunde følgelig heller ikke udføres billig. Skulde imidlertid Afdelingens føleligere Mangel i denne Retning ventes afhjulpet inden et ikke altfor langt Tidsrum, kunde det Antal af Fiskeskeletter, der om Aaret maatte bringes til Veje, ikke ret vel anslaaes til ringere end 25—30 Skeletter, og disse vilde efter de nu værende Priser ikke kunde have præparerede for en mindre Sum end 500—600 Kroner, allermindst*).

Afdelingen manglede dernæst Penge til at kunne anskaffe Glas af større Dimensioner (særlig til Fiskesamlingens Opstilling) og til at kunne benytte de mange fortrinlige Lejligheder, som Udlandets Etablissementer (f. Ex. Statione Zoologica i Neapel, Museum-Godefroy i Hamburg) nu tilbøede til Anskaffelse ved Kjøb af saadanne Fiskeformer eller lavere Dyreformer, som fattedes i Museet, men burde findes i dette, — hvilke Lejligheder man under de nu værende Forhold maatte lade aldeles ubenyttede. Han bemærkede udtrykkelig, at herved slet ikke tænktes paa de Tilfælde, i hvilke baade store og udmærkede, i særlige Retninger anlagte Samlinger bleve tilbudte eller stillede til Salg (f. Ex. Hyrtl's Fiskeskeletsamling, Bleeker's Fiske i Spiritus, Schultz'es fossile Crinoideer, Reus's Foraminiferer); thi slige Erhvervelser vilde jo desto værre ligge uden for Mulighedens Grænser for vort Museum, saa længe det ikke i Almindelighed erkjendtes, at de paa slige kostbarere Kjøb anvendte større Summer i Virkeligheden vare vel anvendte og i Tidens Løb viste sig forbundne med store Besparelser, og saa længe som saadanne Erhvervelser, om end ikke muliggjordes, saa i alt Fald lettedes ved et fortløbende — i det mindste for et vist Tidsrum fortløbende — Budget for Museets Samlinger, et Budgetforhold, der f. Ex. ved Museerne i Christiania gjentagne Gange havde ført til saa overordentlige Fordele.

Han foreslog da, at den Sum, som Afdelingen aarlig hidtil havde kunnet anvende til Præparations og Opstillings Arbejder forøgedes med 500—600 Kroner og dens Annum til Anskaffelse af Gjenstande med 600 Kroner, hvilke Bevillinger selvfølgelig godt kunde være blot midlertidige, f. Ex. paa fem Aar. Efter dette Tidsrum vilde det da vise sig, hvilket Udbytte for Museet de havde bragt og,

*) Et nu i Museets Besiddelse værende Skelet af en middelstor Fisk (Alosa), hvis Skelettering rigtignok var ualmindelig tidsrøvende og vanskelig, kostede i sin Tid (for 20—30 Aar siden) det af Prof. Eschricht bestyrede Museum 70 Rd., og vilde efter Prof. Retzius's Erklæring ikke været for dyrt betalt med 100 Rd.

hvorvidt der maatte være Anledning til at bevilge dem fremdeles i flere eller færre Aar.

Saa kjærkomment og vigtigt det end vilde være Afdelingen, om de oven nævnte Savn kunde paa den foreslaaede Maade afhjælpes, saa var der dog endnu en tredje Retning, hvori det var langt vigtigere, at Afdelingens og efter hans Anskuelse tillige Museets Tarv blev fremhjulpet snarest muligt, nemlig med Hensyn til den aldeles uundværlige, hidtil hafte, men ved Ministeriets Skrivelse af 5. Juli bortskaarne Assistance »til Arbejder inden for den konkologiske Afdeling«, saaledes som det altid havde været udtrykt paa Budgettet.

I Bestyrerens foregaaende Betænkning*) var det udviklet udførlig, hvorfor Fortsættelsen af Arbejderne i den konkologiske Afdeling, og i Bløddyr-samlingens forskellige Klasser, var en uafviselig Nødvendighed, og det var derfor formentlig unyttigt og overflødigt atter at gjenoptage det derom for nylig sagte**).

Men da det i Følge den Fremstilling, som Ministeriet i sin oven nævnte Skrivelse gav af de Hensyn, der havde ledet det til at tage hin i Afdelingens Ve og Vel saa dybt indgribende Resolution, formentlig var umiskjendeligt, at der til Grund for Ministeriets Opfattelse af den fremhævede, relative Størrelse af de Medhjælpsmidler af forskellig Art, hvilke hver af Museets tre Afdelinger havde til Raadighed, og lige saa af de tre Afdelingers gjensidige Stilling i Museet, havde ligget flere Misforstaaelser og Urigtigheder, turde han ikke undlade at oplyse og berigtige nogle af disse, saa meget mindre, som Fremstillingen ikke godt kunde opfattes anderledes, end at anden Afdeling baade i det hele maatte anses for at være vel udstyret med Medhjælpsmidler, og i det mindste relativt over for de to andre Afdelinger maatte anses at være dette.

Med Hensyn til den i Ministeriets Skrivelse paa de fra Kvæsturen givne, »budgetmæssige« Oplysninger støttede Sammenligning og Afvejning af de Afdelingerne tilstaaede Assistencemidler, bemærkede han saaledes følgende:

a. Af Ministeriets Skrivelses Indhold eller Fremstilling kunde det ikke ses, og der var derfor formodentlig heller ikke taget Hensyn til, at den »faste Konservator«, hvormed her anden Afdeling optraadte, delte sin Tid mellem denne og »Forelæsnings- og Studiesamlingen«. Den Sum 1,728 Kr., der efter Kvæsturens Opgjørelse hidtil havde staaet til Raadighed for anden Afdeling i dette Øjemed,

*) Univ. Aarb. 1877—78. S. 345 ff.

***) Af dette mindede han derfor her — og med fuld Betoning paa Grund af yderligere praktisk Erfaring — kun om dette ene Forhold ved denne saa omfangsrige og værdifulde samt hidtil saa jævnlig benyttede, men ikke til egentlig Etikettering naaede Samling, at Afdelingens Tilsyn og Ansvar havende Bestyrer i Virkeligheden kun derved, at han holdt Konkyliesamlingens Skabe og Skuffer helt lukkede for alle og enhver, vilde være i Stand til nogenlunde at sikre sig, at ikke noget af den urettelig fjærnedes eller bragtes i Uorden, eller i en anden Orden. Til at forebygge slige Ulemper — og det maatte erindres, at allerede det, at en af en Skuffe udtaget Gjenstand ikke blev nedlagt igjen i sin rette Æske eller til sin egen Etikette, kunde fremkalde store Ulemper og Tab af Tid i det mindste — var det nødvendigt, ikke blot, at der arbejdedes i den stadig, men tillige stadig af en og samme Medhjælper, saa at hans Øje under Arbejdet blev fortroligt med alt. Derved blev der i alt Fald en Mulighed for, at en eventuelt indtraadt Ulempe, hvis den hørte til dem, der kunde raades Bod paa, i Tide kunde blive afhjulpet.

burde altsaa under alle Omstændigheder formindskes med det halve eller 864 Kr. — (Jfr. samtlige fra Studie- og Forelæsningssamlingen indgivne Aarsberetninger).

b. Det var heller ikke aldeles uvæsentligt, at der urigtig i disse Oplysninger tillagdes Afdelingen »Hjælp af Portneren«; thi denne havde Afdelingen ikke, og skulde aldeles ikke have den. Det var netop i Betragtning heraf, for at Afdelingen kunde skaffe sig den mest fornødne Karlehjælp, at dens Assistancesum var ansat c. 200 Kroner højere, end den ellers vilde have været.

c. Det kunde af Ministeriets Skrivelse ikke ses umiddelbart, og derfor let overses, at det kun var den tilfældige Omstændighed, at baade Assistenten og Konservatoren ved anden Afdeling havde beklædt deres Pladser i en meget lang Aarrække, der foranledigede, at deres samlede Løn beløb sig til c. 4,000 Kroner. Var Lønnen blevet opført for alle Afdelingerne —, hvad den vist nok til en rigtig Sammenligning og Afvejning af denne Art burde have været —, med disse Bestillingers Begyndelseslønnig, vilde den hele Afdelingen tilstaaede Assistancesum, deri indbefattet Betaling for to Timers Karlehjælp om Dagen (men ikke de omtvistede 1,000 Kroner), kun have beløbet sig til 1,846 Kr., eller med et rundt Tal til c. 1,850 Kroner. Naturligvis maatte en tilsvarende Reduktion finde Sted i den for første Afdelings Konservator opførte Løn. Men vilde man overhovedet foretage Optællinger og Afvejninger af den Art mellem Afdelingerne, saa burde til de for første og tredje Afdeling opførte Summer føjes Bøgydelsesgagerne for disses Bestyrere (Inspektorer), eller dog den langt overvejende Del af disse Gager, og derved vilde Balancen blive mere end tilvejebragt; thi anden Afdelings Bestyrelse var fra Museets Side aldeles ulønnet*).

d. Ved Benyttelsen af en slig Talsammenstilling var imidlertid først og fremmest den særdeles vigtige Omstændighed at paaagte, at Museets Afdelinger ikke vare ækvivalente, og af Ministeriets Skrivelse kunde man ikke se, om dette havde været tilstrækkelig paaagtet i de fra Kvæsturen modtagne Oplysninger. Museet havde for Tiden 3 »Afdelinger«, men kun 2 (to) »Inspektorater«, et for Pattedyr, Fugle, Krybdyr (og Padder) og et for Leddyr (Insekter, Edderkopper, Tusindben og Krebsdyr). Alt det øvrige, d. v. s. alle de Klasser, der ikke indordnedes under de to »Inspektorater«, tilfaldt det Professor zoologiæ at have Tilsyn med og at administrere; men det var en Selvfølge, at et saa omfattende og uensartet Afsnit af Museet krævede et større videnskabeligt Personel end noget af »Inspektoraterne«, dels paa Grund af denne Stoffets mere omfattende og uensartede Karakter, dels fordi Professor zoologiæ stod i et andet Forhold til denne saakaldte Afdeling, end hans Kolleger i Museumsraadet til deres »Inspektorater«. De havde deres Hovedvirksomhed i og ved disse; han havde sin Hovedvirksomhed andetsteds og havde ingen Forpligtelse til at beskæftige sig med »Afdelingens« Detail, hvad der heller ikke vilde være ham muligt uden inden for en meget snæver Begrænsning.

*) At Professor zoologiæ, som saadan, ogsaa var, og selvfølgelig maatte være, Bestyrer af Studie- og Forelæsningssamlingen, og at han til Assistance og Præparation af den ejendommelige Art, som disse Samlinger og Benyttelsen af dem daglig af de studerende fordrede og maatte fordre, kunde anvende 5—600 Kr. aarlig, var selvfølgelig denne Sag ganske og aldeles uvedkommende.

e. Som en Misforstaaelse, der syntes indløbet i denne Sag, maatte endnu følgende berøres. Hvis Konsistorium havde anbefalet »at stille de 1,000 Kroner til Raadighed for dermed at uddanne en yngre Videnskabsmand, som kunde fortsætte de tilbage staaende Arbejder i den konkologiske Afdeling«, da havde det i alt Fald ikke været meget heldigt i at udtrykke Bestyrerens Mening. Denne havde i sit Indlæg og Betænkning krævet de 1,000 Kroner for at kunne fremme Arbejderne i den konkologiske Afdeling, og det var en Misforstaaelse, at man ikke skulde være i Besiddelse af Kræfter, der formaaede at gjøre dette allerede nu. Dette beroede naturligvis noget paa, hvad Arbejde man til en Begyndelse vilde kræve af de nye Kræfter; men alt som dette Arbejde blev fremmet, kom den særlige »Uddannelse« med det samme. Det var jo en Selvfølge, at man ikke ventede eller kunde vente, at den eller de, der under Bestyrerens eller Dr. Lützens Vejledning sattes i Arbejde, strax eller i Løbet af en meget kort Tid, skulde kunne udrette just det samme som, eller i visse Retninger lige saa meget som afdøde Dr. Mørch; men var man saa heldig at kunne beholde den eller de dertil valgte i længere Tid, var der al Grund til at vente, at der i de nu foreliggende Arbejdsretninger inden for den konkologiske Afdeling vilde naas til at udrette andet og mere, end det Dr. Mørchs særlige Natur og Begavelse satte ham i Stand til.

Paa en Række af beklagelige Misforstaaelser, mente altsaa Bestyreren, at Ministeriets Resolution væsentlig hvilede. Den Skade og ligefremme Uret, der herved var tilføjet saa vel Museet i det hele som særlig 2. Afdeling af dette, kunde kun oprettes derved, at der gjenbevilgedes Afdelingen fremtidig og indtil videre et aarligt Beløb af mindst 1000 Kroner til at fremme og fortsætte Arbejderne inden for Bløddyr-samlingen. Derimod kunde han paa Afdelingens Vegne ikke tilraade nogen Bevilling til »at uddanne en yngre Videnskabsmand til at fortsætte den konkologiske Samlings Ordning«; thi kunde man ikke give vedkommende Udsigt til efter dette korte Aaremaals Udlob at fortsætte i længere Tid imod et passende aarligt Honorar, kunde Afdelingen heller ikke yde Offentligheden nogen Garanti for, at ikke enten før den Tid eller til den Tid vedkommende foretrak anden sikrere og bedre lønnet Bestilling eller Ansættelse, og saa godt som al paa Uddannelsen ofret Arbejde og Tid fra Museets Side være spildt. Forpligtelserne maatte være gjensidige eller ingen.

Bleve de 1000 Kr. gjenbevilgede, vilde de foreløbig blive anvendte til dermed at honorere en Medhjælp af to yngre Videnskabsmænd, dels for at bistaa Bestyreren med den endelige Ordning og Etikettering af den Bløddyrklasse, der i disse Henseender var mest fremrykket, nemlig Cephalopodernes, dels til Ordnings og Etiketterings Arbejder i de øvrige Dele af Bløddyr-samlingen, fornemlig de af dem, der paa en Gang baade vare de mest paatrængende og de for saadanne Kræfter mest egnede, nemlig de favnistiske og nordiske. I Aarenes Løb, naar det først nævnte, og mulig nogle andre lignende Arbejder vare afsluttede, vilde det uden Tvivl, paa Grund af, at mere øvede Kræfter naturligvis burde honoreres højere, blive nødvendigt at tildele en enkelt den overvejende Del af Summen, eller det hele, og han vilde da faktisk være Afdelingens Assistent.

Skulde Gjenbevillingen nødvendigvis indskrænkes til et bestemt Aaremaal, maatte dette efter Bestyrerens Anskuelse, blive et langt, f. Ex. paa 15 eller 20 Aar; men selv da maatte det erindres, at denne Bevillingens Form kun vilde blive en Maske for en lignende Misforstaaelse, som den, der ogsaa i denne Sag

havde fundet Sted, og som han i sit nævnte Indlæg havde berørt, den, at der i et Museum af et saadant Omfang, som vort, med saa udstrakte, saa realiter værdifulde og for Videnskaben saa betydningsfulde konkologiske Samlinger, som vore, nogen Sinde kunde blive fornuftig Tale om, at der ikke behøvede at være særegen, kyndig og fast Medhjælp ved et saadant Apparat. Selv om man vilde indskrænke sig til kun at »bevare« Apparatet in statu quo, selv om man altsaa vilde opgive at lade Apparatet være virksomt i Videnskabens Tjeneste, være sig ved fremmede eller Landets egne Kræfter, kunde dog et stadigt, kyndigt og omhyggeligt Tilsyn ikke undværes, og anderledes havde vistnok Sagen ikke heller tidligere været opfattet. Som Bestyrer af Universitetets forrige zoologiske Museum og som Medlem af Direktionen for det kgl. naturhistoriske Museum, samt som nu værende Bestyrer af anden Afdeling af det forenede Museum, turde han i det mindste nedlægge bestemt Indsigelse imod, at der paa noget som helst Stadium, enten under Forhandlingerne om Foreningen af Museerne eller under de forskellige Forhandlinger om Budgettet, om Lønnings- eller Medhjælpssummerne inden eller uden for Museumsraadet, var fremkommet nogen Antydning om, at den til de konkologiske Arbejders Fremme ved Museet anbefalede eller tilstaaede Sum af 1000 Kroner aarlig betragtedes som et ekstraordinært, kun for et vist Tidsrum eller kun midlertidig indrømmet Tilskud, eller de Arbejder, der skulde fremmes for dem, som værende kun af en forbigaaende Natur, eller som Arbejder af en saadan Natur, at der ikke maatte være fuldt op af dem til en saa ringe aarlig Sum, saa længe som Museet virkelig var til. Heller ikke i de for den konkologiske Afdeling aarlig indgivne Indberetninger vilde der findes Udtalelser, hvorpaa en saadan Opfattelse kunde støttes, og lige saa lidt vilde man enten der, eller, efter Afdelingsbestyrerens Vidende, andetsteds finde nogen Antydning af, at denne Assistancesum var begrænset ved eller knyttet til Benyttelsen af en bestemt Personlighed som Assistent.

At der i denne Sum, som den endelig budgetteredes i Form af 1000 Kroner, ikke var indgaaet det ringeste mere, end der allerede forud og før den definitive Forening af Museerne aarlig var blevet ydet og anvendt til tilsvarende Arbejder fra de Museer, hvorunder de større konkologiske Samlinger hørte, navnlig til de allertarveligste Ordningsarbejder, og at der endda ikke engang i denne Sum var indgaaet det allerringeste Ækvivalent for den Lønning, som Anlæggeren og Bestyreren af den største af dem (Christian VIIIs) som saadan havde oppebaaret, havde han allerede i sit nævnte Indlæg fremhævet; ligeledes, at Universitetets Museet altsaa havde maattet overtage den største og mest omfattende Gave, som det endnu havde modtaget, uden at der for denne for Videnskaben tillige saa vigtige Forøgelse var blevet Afdelingen tillagt den mindste Forøgelse af Hjælp til Vedligeholdelsen, Ordningen og Opstillingen; endelig, at netop den hele konkologiske Afdeling med dens endnu saa langt fra Ordning og Etikettering værende store Partier, men tillige med dens da værende Udsigter til en fast fremskridende Ordning o. s. v. ved Hjælp af den tilstaaede, aarlige Assistance — netop den, med den dertil knyttede Straaldyrsamling, var det, som Universitetet efter Forslag af Museumsraadets Flertal, og i dette befandt Bestyreren af 2. Afdeling sig — tilbød for ganske faa Aar siden Besidderen af Grevskabet Bregentved som navn bærende i Stedet for det hele zoologiske Museum, og som denne ogsaa højmodigt paa Stamfaderens og Familiens Vegne lod sig nøje med.

3dje Afdeling. Bestyreren, Prof. Schiødte, foreslog Afdelingens Annuum forøjet med 400 Kr. for at kunne vedligeholde saadanne stadige Forbindelser i Udlandet, som behøvedes for efterhaanden ved Indkøb at supplere Samlingerne med saadanne Former, som især havde Betydning for den systematiske Repræsentation, eftersom Afdelingens Midler for Tiden saa godt som udelukkende medgik til Bearbejdelse af det for Haanden værende Materiale og til Indsamlinger for den danske Favna.

I Skrivelse af 24. Juli gjorde Museumsraadet samlet Indstilling om disse Forøgelser. Det foreslog 1. Afdelings Annuum forøjet med 1000 Kr. aarlig samt 2. Afdelings Annuum normalt eller midlertidig (f. Ex. paa 5 Aar) forøjet med 600 Kr. og Museets Assistancesum, af særligt Hensyn til samme Afdelings Skeletteringer og andre Præparationer, med 600 Kr. Hvad 3. Afdeling angik, henstillede Museumsraadets Flertal Forhøjelsen af dens Annuum til Konsistoriums og Ministeriets gode Skjøn, da det forment, at denne Afdeling i den senere Tid havde modtaget saa betydelige materielle Forøgelser, at dens Krav paa Bevillinger til endnu yderligere Forøgelser i alt Fald maatte staa tilbage for de to andre Afdelingers og særlig 1. Afdelings haardt følte Trang. Endnu større Vægt end paa disse Forøgelser af det normale Annuum og den aarlige Assistancesum lagde Museumsraadet imidlertid paa, at 2. Afdeling atter snarest muligt blev sat i Stand til at gjenoptage den efter Dr. Mørchs Død ved Ministeriets Skrivelse af 5. Juli 1878 standsede Virksomhed i de konkologiske (malakologiske) Samlinger, saa at der til denne Afdeling igjen blev bevilget de tidligere tilstaaede 1000 Kr. Hvad Etatsr. Steenstrups herom havde anført i sin oven nævnte Erklæring af 29. Jan., tiltraadte Raadet. Det vilde af denne og Etatsr. Steenstrups tidligere Skrivelse af 24. Apr. 1878*) saa vel som Aarsberetningerne for 1877 og 1878 ses, at Gjenbevillingen var uafviselig nødvendig og hvorledes Summen agtes anvendt i den nærmeste Fremtid. Disse Skrivelser vilde ogsaa give Oplysning om, hvorfor Museumsraadet ikke turde optage den i Ministeriets Skrivelse af 5. Juli 1878 fremsatte Tanke, at søge bevilget en Sum paa visse Aar til Uddannelse af en Videnskabsmand til Assistent ved de malakologiske Samlinger; noget saadant vilde saa meget mindre være nødvendigt, som fornødne Arbejdskræfter, af hvilke man turde love sig særdeles tilfredsstillende Resultater, allerede vare tilstede, og der kun fattedes de nødvendige Pengemidler, for at de afbrudte Arbejder atter kunde gjenoptages. En yderligere Opsættelse vilde ikke alene medføre de i hine Skrivelser nærmere udviklede store Ulemper for Museet, men vilde tillige let kunne føre til, at de nu til Raadighed staaende, brugbare og gode Arbejdskræfter, søgte sig en anden Virksomhed, og at Museet derved blev berøvet deres Hjælp. Museet anbefalede derfor denne Sag paa det varmeste og mest indtrængende.

Konsistorium indsendte under 24. Juli denne Indstilling til Ministeriet. Af Hensyn til det sene Tidspunkt, paa hvilket den var fremkommet, saa Konsistorium sig ikke i Stand til at udtale sig om de Dele af Indstillingen, der indeholdt noget nyt. For saa vidt der for 2. Afdelings Vedkommende foresloges en Forøgelse af Museets Assistancesum og fornyet Bevilling af 1000 Kr. til Arbejder inden for de konkologiske Samlinger, berørte disse Forslag Lønningsloven, og Konsistorium

*) Univ. Aarb. 1877—78 S. 345 ff.

vilde saaledes komme til at udtale sig om dem i Anledning af dennes Revision. Hvad særlig angik Forslaget om de 1000 Kr., henviste Konsistorium til sin Skrivelse af 4. Maj 1878*) og til de deri angivne Grunde til paa det bedste at støtte samme.

Medens Ministeriet med Konsistorium var enigt i at henvise Forslagene om Forøgelse af Museets Medhjælpssum og om Gjenbevilling af de 1000 Kr. til Lønningslovens Revision, optog det paa Finanslovsforslaget for 1880–81 Forslag om at forøge 1., 2. og 3. Afdelings Annua med henholdsvis 1000 Kr., 600 Kr. 400 Kr. Forslagene forkastedes imidlertid.

— Det havde under Undervisningsministerens Forhandlinger med Finansudvalget vist sig, at Betæneligheden ved de oven for nævnte Forslag om Forøgelsen af de enkelte Afdelingers Annua væsentlig hidrørte fra, at man fandt, at der ikke toges tilstrækkeligt Hensyn til den i Loven om det kgl. naturhistoriske Museums Overgang til Universitetet 29. Decbr. 1862 i § 1 stillede Hovedopgave om Anlæggelse og Udvikling af adskilte Samlinger, der tjene til at oplyse saa fuldkomment som muligt Landets Naturforhold og navnlig for Dyrerigets Vedkommende fremstille saa vel Arterne som disses Udvikling. Gjennem Konsistorium og med dettes Erklæring begjærede Ministeriet derfor under 16. Decbr. 1879 de fornødne Oplysninger i saa Henseende meddelte af Museumsraadet, saa vel som en nærmere detailleret Forklaring om, hvor i Museet de danske Samlinger vare placerede, ligesom Ministeriet begjærede paavist, at den særlige Hovedopgave, som Loven opstillede, paa bedste Maade skete Fyldest.

Under 8. Jan. 1880 indsendte Museumsraadet til Konsistorium de begjærede Oplysninger for de enkelte Afdelinger, der ville findes optagne in extenso neden for under B. Det udtalte, at det var sig bevidst, at der i det hele Museum stedse havde været arbejdet og blev arbejdet i Museumslovens Aand med de forskellige, inden for de forskellige Afdelinger til Raadighed stillede Kræfter og Midler. At der lige fra Begyndelsen af det nu værende forenede Museums Virksomhed i alle Afdelingerne havde været sondret mellem de favnistiske og de almindelige Samlinger og været anvist de først nævnte en særegen Plads, fremgik klart af de forskellige ældre og yngre trykte Vejledninger, som benyttedes, naar Museet var tilgængeligt, og af hvilke Raadet fremsendte nogle Exemplarer. I disse indeholdtes ogsaa Oplysning om, hvilken denne særegne Plads i de forskellige Afdelinger havde været. I øvrigt henviste Raadet med Hensyn til den aarlige Forøgelse og de aarlige Arbejder i og for disse Samlinger til de aarlige afgivne Beretninger.

Med Skrivelse af 16. Jan. indsendte Konsistorium Museumsraadets Erklæring til Ministeriet, idet det bemærkede, at det ganske henholdt sig til denne. Ministeriets Svar herpaa vil findes omtalt foran S. 879.

3. Det normal-anatomiske Museum.

Hugo Schneider i Berlin ansøgte om, at erholde tilsendt som Gave nogle Kranier, saa vel danske som islandske, til Indlemmelse i en af ham anlagt Samling af Kranier. I Anledning heraf udtalte det lægevidenskabelige Fakultet i en

*) Univ. Aarb. 1877—78 S. 350—52.

under 16. Septbr. 1879 til Ministeriet afgivet Erklæring, at det normal-anatomiske Museum af islandske Kranier kun besad i alt 4, og da det var særdeles vanskeligt at erholde saadanne, vilde der ikke kunne være Tale om at afgive noget af disse. Af Kranier, som med Rette kunde kaldes »danske«, besad Museet vel en større Samling, som der netop i de sidste Aar havde været arbejdet paa at bringe til Veje; men den var endnu ikke righoldig nok for Øjemedet, og ved at afstaa Kranier deraf vilde man adsplitte og sprede, hvad der netop kun ved at forblive samlet havde videnskabeligt Værd. Fakultetet maatte derfor betragte det som meget lidet ønskeligt, at den med Moje tilvejebragte Samling formindskedes ved Afgivelse af Kranier. I Overensstemmelse hermed blev der givet Andrageren fornøden Underretning.

VI. Universitetets Forhold ud ad til.

I Aaret 1869 blev der rejst Spørgsmaal om at søge danske Forfattere sikrede mod, at deres Arbejder oversattes paa Tysk derved, at der med Tyskland blev indgaaet en Konvention i saa Henseende. Undervisningsministeriet, der af Indenrigsministeriet blev opfordret til at ytre sig om Sagen, nærede imidlertid Betænkelighed ved at tilraade Sagens Fremme. I Skrivelse til Konsistorium af 10. Maj 1869 udtalte det, at det vel var enigt med Indenrigsministeriet i, at der burde værnes om den literære Ejendomsret, og at navnlig Eftertryk af Værker og enhver mekanisk Eftergjørelse af et Kunstværk maatte, som allerede var sket ved den bestaaende Lovgivning, jfr. L. 29. Decbr. 1857, 31. Marts 1864 og 23. Febr. 1866, søges afværget; men de Grunde, der talte herfor, forekom ikke Ministeriet i samme Grad at gjælde, hvor Spørgsmaalet var om Omplantning af et Forfatterarbejde fra et Sprog til et andet. Bortset fra, hvorvidt det horte med til den literære Ejendoms principielle Væsen, at Forfatteren sikredes mod en saadan Benyttelse af hans Arbejder, var der et andet Moment, som her væsentlig maatte komme i Betragtning, selv om man vilde besvare det første Spørgsmaal bekræftende. Det turde nemlig være Tvivl underkastet, om ikke den Fordel, som mulig kunde vindes ved at inddrage Oversættelser under en Konventions Bestemmelser paa den Maade, som sket var i Konventionen mellem Preussen og Belgien, ved den Gjensidighed, som en saadan forudsatte, vilde blive meget ringe. Følgen turde mulig kun blive, at intet af det, som fortjente at læses af den tyske Literatur, vilde blive oversat paa Dansk, og at det saaledes vilde blive nødvendigt enten at læse det paa Tysk eller at savne denne Læsning. Ikke mindre tvivlsomt turde det i alt Fald være, om, som Udenrigsministeriet antog, den danske Literatur ydede større Bidrag gennem Oversættelser til den tyske end omvendt. Kom hertil endnu, at den danske Forfatter formentlig kunde sikre sig ved, samtidig med sin danske Ud-gave, at lade besørge en tysk Ud-gave, og at Spørgsmaalet om Værn mod Oversættelsen i et fremmed Sprog var nyt her i Landet og kun forekom i L. 23. Febr. 1866 i Forhold til Sverige, maatte Ministeriet fra et statsøkonomisk eller rent materielt Synspunkt finde det tvivlsomt, om det kunde anses tilraadeligt at slaa ind paa denne Vej. Ministeriet vilde imidlertid ikke tage nogen endelig Bestemmelse i Sagen, førend der var givet de Instituter, som repræsenterer Videnskab og Kunst, Lejlighed til at ytre sig over samme, bl. a. Konsistorium. Særlig